

VLČKOVÁ

v selských a podsednických, nýbrž i v chalupnických usedlostech ve Vlčkově byl hlavní součástí mrtvého inventáře pluh dřevěný se železným krojídlem a radlicí, dále vůz s lušněmi a konečně jedny až dvojce rozličně veliké brány. Vůz na svoz úrody z luk a polí se lišil poněkud od vozu určeného k dopravě hnoje. Vzhledem k delší zimě a k těžebním poměrům v lese nechyběly tu ani sáně. Nezbytné byly stoliče s kosířem na řezání sečky, kosy, kosáky neboli srpy, hrábě, ohrabečnice, cepy, říčice, vějačky, motyky, rýle, lopaty, kladívka na kutí, kosy, kleště apod. Ve světnici býval v rohu stůl s legátkami nebo lavicemi, na jiném konci zase lůžko s duchnou a zhlavci, šatná truhla, truhla na mouku neboli žigla, a konečně i část sem vestavěné pece, na stěnách lištvy s talíři a džbány. Stůl býval zpravidla z tvrdšího materiálu (dub, třešně, hrušeň), zatím co ostatní bytové zařízení bylo z měkkého dřeva jedlového. V komoře byly skřich na obilí, díže, struhadlo i bečky na zelí. Díže i bečky bývaly dubové. Jedlové bývaly troky na mísení mouky, stejně jako necvice na prádlo. Z měkkého jedlového materiálu bývaly i ostatní drobnější kusy hospodářského náčiní jako puténky na vodu, škopky, pejchovně, z tvrdého zase vidlice a lopaty k peci, k níž býval přístup z kuchyně anebo z předsíně.

Přes veškeré krojové shody, společné obyvatelstvu na Lukovsku, jevíly se tu od konce 18. století přece jen jisté rozdíly. Byly podmíněny rozličným historickým vývojem jeho severu a jihu a do jisté míry i poněkud místně odlišnými hospodářskými poměry. Společnými součástkami mužského kroje byly župice, soukenné kalhoty, soukenné kabáty, spodní konopné gatě a konopné košile. Župice se na Lukovsku udržely jako pozůstatek odívání ze starších dob, zejména z údobí předbělohorského, kdy se vyskytovaly i v Dolnomoravském úvalu. Protože se v župicích chodilo v neděli a ve svátek, bývaly rozličného provedení. Na všední den bývaly z houní, ve svátek už z kvalitnějšího modrého sukna. Modrá barva tmavšího i světlejšího odstínu i u nich převládala. Protože župice kryla celou postavu od hlavy až ke kotníkům, byla spotřeba materiálu na její zhotovení poměrně značná. Není divu, že cena župice bývala někdy i větší než cena obyčejného ovčího kožichu. počátkem 19. století se rozdíly cenové vyjadřovaly čísly 5 zl. a 8 zl. Houně bývaly materiálem, z něhož se vyráběly nejen haleny, ale i nohavice. V tomto případě šlo opět o kusy na všední pracovní den. Halena jako důležitý kus mužského oděvu bývala běžná zejména na lukovském severu, i když tu bývaly také žu-

pice velmi časté. Na sváteční den bývaly haleny z lepšího bílého sukna. Haleny na lukovském severu byly stejně typickou tamní zvláštností, jako soukenné a později často jen cajkové frýdky, které byly jakousi obdobou lajblí neboli bruceleků na lukovském jihu. Jinak haleny však byly obvyklé i pod Lukovem v Kostelci a Štípě, malé zastoupení měly však ve Slušovicích. Tyto krojové rozdíly souvisely i s poněkud odlišnými výrobními poměry v obou výrobních lukovských střediscích, tj. ve Fryštáku a ve Slušovicích. Praktičtější a méně honosné frýdky se z mužského kroje severolukovského dostaly i do tamního **kroje ženského**, který jinak jevil více společných znaků se ženským krojem běžným kolem Slušovic. I zde se setkáváme se starými součástkami kroje, jakým byly např. plachty neboli ubrusy, jimiž se zahalovaly za teplého počasí ženy proti dešti a nepohodě. Bývaly prostší pro den všední, parádnější s vyšíváním pro den sváteční. Bývaly zhotovené z konopného nebo lněného plátna. Jinak ovčí kožich byl pro ženy v zimním údobí nezbytný, podobně jako mužům. Dva kožichy, jeden starší a druhý novější, bývaly běžné u mnohých žen na Lukovsku a tudíž i ve Vlčkově. Společné severo i jiholukovskému ženskému kroji bývaly i ostatní součásti jako leknice, fěrtochy, fěrtušky, šátky a rukávce. Protože rukávce bývaly zhotovovány z domácího lněného nebo konopného materiálu, bývaly velmi početné. Tak tomu tomu bylo např. r. 1830 u Rozíny Macíkové ve Vlčkově, která se mohla vykázat něolika rukávci, fěrtochy a fěrtušky, i když jejich množstvím a provedením se nemohla vyrovnat současným parádnicím ve Fryštáku a ve Slušovicích.⁸⁵⁾ Fěrtochy, stejně jako fěrtušky a kordule, bývaly různobarevné a z dražšího koupenného materiálu, v němž převládaly látky bavlněné a hedvábné. Bývaly květované anebo páskované. Typický bílý fěrtušek a červený šátek máme r. 1822 doložen pro Hvozdnou. Punčochy bývaly zpravidla modré. Ve druhé čtvrtině 19. století se upouštělo od dlouhého ženského kožichu. Vyskytoval se už kratší, poloviční kožich. Boty podobně jako u mužů bývaly kožené nebo houněné či soukenné. Byl-li šátek u žen snad jedinou pokrývkou hlavy, konaly stejné služby mužům stejně klobouk jako čepice. Bývaly zhotovovány z plsti. Proti tmavšímu klobouku bývaly čepice i červené. Vlčkovský kraj byl tudíž součástí severolukovského kroje, o jehož celkovém rázu a podrobnostech rozhodovali krejčovští mistři z Fryštáku a Lukova.⁸⁶⁾